

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb“

COM(2011) 895 final – 2011/0439 (COD),

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o verejnom obstarávaní“

COM(2011) 896 final – 2011/0438 (COD),

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o udeľovaní koncesíí“

COM(2011) 897 final – 2011/0437 (COD)

(2012/C 191/16)

Spravodajca: **Miguel Ángel CABRA DE LUNA**

Európsky parlament (19. januára 2012) a Rada (10. februára 2012) sa podľa článku 53 prvý odsek, článku 62 a článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie rozhodli prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb“

COM(2011) 895 final – 2011/0439 (COD).

Európsky parlament (17. januára 2012) a Rada (10. februára 2012) sa podľa článku 53 prvý odsek, článku 62 a článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie rozhodli prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o verejnom obstarávaní“

COM(2011) 896 final – 2011/0438 (COD).

Európsky parlament (17. januára 2012) a Rada (10. februára 2012) sa podľa článku 53 prvý odsek, článku 62 a článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie rozhodli prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o udeľovaní koncesíí“

COM(2011) 897 final – 2011/0437 (COD).

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 17. apríla 2012.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 480. plenárnom zasadnutí 25. a 26. apríla 2012 (schôdza z 26. apríla) prijal 179 hlasmi za, pričom 33 členovia hlasovali proti a 12 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Revízia smerníc o verejnom obstarávaní sa začleňuje do súhrnného programu, ktorého cieľom je rozsiahla modernizácia systému obstarávania v Európskej únii, a to pokiaľ ide o verejné obstarávanie vo všeobecnosti, ako aj obstarávanie vykonávané subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb. Do tohto rámca sa začlenil aj nový návrh smernice o udeľovaní koncesíí, ktoré bolo doteraz na európskej úrovni regulované len čiastočne.

1.2 Podpora bola pri schvaľovaní stanoviska EHSV INT/570 na tému „Zelená kniha o modernizácii politiky verejného

obstarávania EÚ – Smerom k účinnejšiemu európskemu trhu verejného obstarávania“ takmer absolútna, čo dokazujú výsledky hlasovania, a preto musí výbor aj v predkladanom stanovisku zachovať rovnaké zásady a postoje. Neznamená to však, že na základe tohto rozsiahleho konsenzu by teraz, keď sa predkladajú špecifické a konkrétne legislatívne návrhy, nemohlo dôjsť k vývoju týchto zásad a postojov.

1.3 EHSV zdôrazňuje význam inovačných, environmentálnych a sociálnych aspektov stratégie Európa 2020 pre verejné obstarávanie.

1.4 Konkrétne sa navrhuje podpora kvality a inovácie pri verejnom obstarávaní, odstránenie zbytočnej byrokracie, začlenenie environmentálnych a sociálnych aspektov (na podporu ochrany zamestnanosti a pracovných podmienok ako aj v prospech osôb so zdravotným postihnutím a iných znevýhodnených skupín), podpora využívania ekonomicky najvýhodnejšej ponuky a nie kritéria najnižšej ceny, ktoré by malo byť skôr výnimkou ako pravidlom, a to okrem iného s cieľom podporiť inteligentnejšie a efektívnejšie verejné obstarávanie, zdôrazniť potrebu väčšej profesionalizácie, zvýšiť účasť malých a stredných podnikov vrátane sociálnych podnikov, bojovať proti protekcionárstvu, podvodom a korupcii, či podporovať európske verejné zákazky s cezhraničným charakterom. EHSV sa vzhľadom na potrebu podpory udržateľného rozvoja zasadzuje za uplatňovanie zásady nákladov na životný cyklus.

1.5 EHSV sa nazdáva, že zavedenie spoločných postupov obstarávania na európskej úrovni zaručí väčšiu transparentnosť a objektívnosť. V každom prípade však tieto návrhy poskytujú každému členskému štátu značnú administratívnu pružnosť na prispôbenie postupov a nástrojov svojim konkrétnym situáciám. Niet pochyb o tom, že všetky tieto parametre sú v spojení s kvalitou a profesionalitou prospešné pre občanov a sú tiež vo všeobecnom záujme.

1.6 Počas rozsiahlych rokovaní o službách všeobecného záujmu sa dospelo k záveru, že tieto služby nie sú ako také obstarávaním, ale službami, ktoré poskytujú verejné orgány alebo ktoré sú poskytované v ich mene. EHSV znovu potvrdzuje, že verejní obstarávatelia môžu slobodne vykonávať všetky svoje funkcie alebo ich časť sami, alebo, ak to považujú za vhodné, poveriť ich vykonávaním iný subjekt.

1.7 EHSV opätovne potvrdzuje svoju podporu prideleniu zákaziek vyhradených chráneným dielňam osobám so zdravotným postihnutím a sociálnym podnikom, ktoré zamestnávajú iné znevýhodnené skupiny, s cieľom zabezpečiť rovnaké príležitosti pre všetkých občanov a v záujme sociálnej integrácie.

1.8 Pravidlá týkajúce sa dôverného charakteru informácií uvedených v ponukách podnikov by sa mali sprísniť.

1.9 Rozsah technických špecifikácií by sa mal v prípade potreby rozšíriť tak, aby zahŕňal charakteristiky výroby a procesu. Týmto spôsobom by boli verejní obstarávatelia schopní jednoduchšie a transparentnejšie prijímať dôležité rozhodnutia, pokiaľ ide o podporu udržateľných cieľov vrátane environmentálnej udržateľnosti, presadzovania kolektívnych zmlúv, pracovných noriem, pracovných podmienok a rovnakej mzdy za rovnakú prácu.

1.10 Pokiaľ ide o technické špecifikácie, EHSV tiež považuje za veľmi vhodné, že sa vyžaduje, aby tieto technické špecifikácie s výnimkou náležite odôvodnených prípadov zohľadňovali kritéria prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím a dizajnové riešenia vhodné pre všetkých používateľov.

1.11 Pokiaľ ide o dôvody na vylúčenie uvedené v článku 55 ods. 3 návrhu smernice o verejnom obstarávaní, EHSV víta skutočnosť, že verejní obstarávatelia môžu z účasti na verejnej zákazke vylúčiť uchádzačov, ktorí nedodržiavajú povinnosti stanovené v právnych predpisoch Únie v oblasti sociálneho, pracovného alebo environmentálneho práva alebo ustanoveniami medzinárodného sociálneho a environmentálneho práva podľa prílohy XI. Avšak zároveň, keďže táto povinnosť je úplne zjavná, by malo byť výslovne stanovené, že vylúčenia môžu byť aj tí uchádzači, ktorí nedodržiavajú vnútroštátne právne predpisy jednotlivých členských štátov v sociálnej, pracovnej alebo environmentálnej oblasti a platné kolektívne dohody na mieste, kde sa realizujú práce, služby alebo dodávky. V každom prípade sa EHSV domnieva, že vylúčenia na základe uvedených dôvodov by mali byť povinné.

1.12 Ako už výbor uviedol v predchádzajúcom stanovisku INT/570, bolo by potrebné, aby sa v článku 57 návrhu smernice o verejnom obstarávaní od uchádzača výslovne požadovalo vyhlásenie, v ktorom sa bude uvádzať, že boli splnené ustanovenia platné v každom štáte, pokiaľ ide o pracovné zaradenie osôb so zdravotným postihnutím, ako je napríklad povinnosť nábora konkrétneho počtu alebo percenta osôb so zdravotným postihnutím v krajinách, kde takáto povinnosť zo zákona existuje. Logicky by to nebolo potrebné v krajinách, v ktorých takáto povinnosť neexistuje.

1.13 Ako sa uvádza v stanovisku INT/570, Dohovor MOP C94 o pracovných doložkách (v zmluvách o verejnom obstarávaní), prijatý v roku 1949, je v súčasnosti záväzný v 10 členských štátoch EÚ, hoci ostatné členské štáty, vrátane Írska, pri zadávaní verejných zákaziek uplatňujú tento dohovor dobrovoľne. EHSV berie na vedomie zásady uvedené v tomto dohovore a odporúča nabádať členské štáty, aby dohovor ratifikovali a dodržiavali jeho zásady.

1.14 EHSV sa nazdáva, že pri udeľovaní zákaziek sa naďalej uplatňuje a nadmerne využíva kritérium „najnižšej ceny“ alebo „najnižších nákladov“. Toto nadmerné využívanie bráni inovácií a snahe o dosiahnutie lepšej kvality a pomeru nákladov voči prínosu, ktoré zodpovedajú požiadavkám stratégie Európa 2020, a nevedie nevyhnutne k vyššej hodnote. Kritérium najnižšej ceny by preto malo byť vždy skôr výnimkou ako pravidlom.

1.15 EHSV sa domnieva, že ustanovenia o subdodávateľoch musia byť prísnejšie. Viaceré úrovne subdodávok vytvárajú ťažkosti pri presadzovaní kolektívnych dohôd, pracovných podmienok a postupov týkajúcich sa zdravia a bezpečnosti. Verejné orgány by mali mať väčšiu možnosť ovplyvniť, aby zmluva spĺňala kvalitatívne, sociálne a environmentálne ciele. Detaily týkajúce sa hlavných subdodávateľov by mali byť oznámené ešte pred udelením zákazky a verejný orgán by mal určiť zodpovednosť a povinnosti s cieľom umožniť efektívne monitorovanie a kontrolu plnenia zákazky. Verejné orgány by mali disponovať mechanizmami potrebnými na to, aby mohli zamietnuť určitých subdodávateľov v prípade akýchkoľvek pochybností.

1.16 EHSV sa zasadzuje za zachovanie rozdielu medzi službami kategórie A a kategórie B, ak existuje právna istota a možnosť rozšírenia cezhraničných zmlúv na služby kategórie B. Už v stanovisku INT/570 sa odporúčalo, aby Komisia pravidelne revidovala zoznam služieb kategórie B s cieľom posúdiť, či by bolo výhodnejšie, aby sa niektoré služby presunuli medzi služby kategórie A. V každom prípade EHSV vyjadruje znepokojenie v súvislosti s rôznymi verejnými zákazkami na poskytovanie služieb, ktoré boli predtým v zozname služieb kategórie B a teraz boli odstránené z prílohy XVI a z prílohy XVII návrhov. V týchto prílohách sú uvedené služby, na ktoré sa bude uplatňovať postup upravený v článkoch 74 až 76 a v článkoch 84 až 86 príslušných návrhov. EHSV sa ďalej nazdáva, že odkaz na náboženské služby a na služby odborových zväzov, ktoré sú v súčasnosti začlenené v prílohe XVI a v prílohe XVII návrhov, by mal byť zrušený.

1.17 EHSV konštatuje, že naďalej pretrvávajú vážne pochybnosti, pokiaľ ide o potrebu smernice EÚ o udeľovaní koncesíí a pripomína uznesenie Európskeho parlamentu z 25. októbra 2011 o modernizácii verejného obstarávania [2011/2048 (INI)], v ktorom uvádza, že „návrh právneho aktu, ktorý by sa zaoberal koncesiami na služby, by bol opodstatnený len v tom prípade, ak by mal za cieľ napraviť narušenia vo fungovaní vnútorného trhu; poukazuje na to, že takéto narušenia sa doposiaľ nezistili“. EHSV vyzýva, aby sa pred umožnením ďalšieho rozvoja týchto návrhov vykonalo ďalšie a podrobné hodnotenie vplyvu.

1.18 EHSV sa nazdáva, že služby všeobecného hospodárskeho záujmu zvyčajne podliehajú špecifickým vnútroštátnym a európskym predpisom, ktoré sú určené na zaručenie ich prístupnosti, cenovej dostupnosti a kvality, pričom sa zabezpečí rovnaké zaobchádzanie a všeobecný prístup, bezpečnosť a práva užívateľov. Tieto predpisy by sa mali v návrhu pripomenúť a zaručiť. V súlade s Protokolom o službách všeobecného záujmu, ktorý bol zavedený Lisabonskou zmluvou, musia mať národné, regionálne a miestne orgány aj naďalej široké diskrečné právomoci, aby mohli rozhodovať o spôsoboch organizovania a poskytovania týchto služieb a vymedziť ich charakteristické črty, aby mohli plniť svoje ciele a slúžiť všeobecnému záujmu.

1.19 Verejné orgány si môžu oprávnené vybrať, že určité verejné zmluvy sa budú realizovať tzv. *in house* (interne), alebo môžu spolupracovať s ostatnými verejnými orgánmi, tak ako to uznávajú zmluvy EÚ a judikatúra Súdneho dvora EÚ, pričom sa musia dodržiavať zásady transparentnosti.

1.20 EHSV sa zasadzuje za to, aby sa v členských štátoch vytvorili vnútroštátne mechanizmy dohľadu, ktoré by boli zodpovedné za realizáciu a monitorovanie verejného obstarávania.

2. Zhrnutie návrhov Európskej komisie

2.1 Orgány verejnej správy vynakladajú približne 18 % HDP na tovar, služby a práce. Vzhľadom na súčasné rozpočtové obmedzenia musí politika verejného obstarávania zabezpečiť

optimálne využívanie týchto prostriedkov, aby podporila rast a vytváranie pracovných miest a prispela tak k plneniu cieľov stratégie Európa 2020.

2.2 Súčasná generácia smerníc o verejnom obstarávaní je výsledkom dlhého vývoja, ktorý sa začal v roku 1971 prijatím smernice 71/305/EHS⁽¹⁾. Komplexné hospodárske hodnotenie ukázalo, že smernice o verejnom obstarávaní do značnej miery dosiahli svoje ciele. Treba však ešte dosiahnuť značný pokrok, aby sa dosiahli ciele sociálnej a environmentálnej udržateľnosti. Pravdou je, že týmito smernicami sa dosiahla väčšia transparentnosť, vyššia úroveň hospodárskej súťaže a nižšie ceny, pozornosť však treba venovať aj zamestnanosti a platovým a pracovným podmienkam, aby sa nenarušili ciele stratégie Európa 2020 v oblasti rastu a vytvárania pracovných miest, ako aj horizontálnym sociálnym a environmentálnym požiadavkám stanoveným v Lisabonskej zmluve.

2.3 EHSV tiež upozorňuje na to, že v tejto oblasti by sa mohol preskúmať prípadný potenciál či význam ekonomicky závislých samostatne zárobkovo činných pracovníkov⁽²⁾.

2.4 Zainteresované strany požadovali preskúmanie smerníc o verejnom obstarávaní, aby sa zjednodušili pravidlá, zvýšila sa ich účinnosť a efektívnosť a aby sa lepšie prispôbili meniacemu sa politickému, sociálnemu a hospodárskemu prostrediu.

2.5 Revízia smerníc o verejnom obstarávaní sa začleňuje do súhrnného programu, ktorého cieľom je rozsiahla modernizácia systému obstarávania v Európskej únii, a to pokiaľ ide o verejné obstarávanie vo všeobecnosti, ako aj obstarávanie vykonávané subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb. Reforma právnych predpisov o verejnom obstarávaní je jedným z dvanástich opatrení plánovaných v oznámení Komisie na tému „Akt o jednotnom trhu: Dvanásť hybných síl podnecovania rastu a posilňovania dôvery“, ktoré bolo prijaté v apríli 2011.

2.6 Do tohto rámca sa začlenil aj nový návrh smernice o udeľovaní koncesíí, ktoré bolo doteraz na európskej úrovni len čiastočne regulované sekundárnym právom. Jednotlivé organizácie, podnikové ako aj odborové, a rôzni politickí aktéri ako verejné orgány však už vyjadrili jasný nesúhlas s týmto návrhom, pretože vznikajú pochybnosti o tom, či tento návrh dokáže poskytnúť väčšiu právnu istotu a bude riadne rešpektovať úlohu verejných orgánov, ktoré rozhodujú v súlade so svojimi právomocami vyplývajúcimi zo Zmlúv EÚ.

2.7 Pokiaľ ide o verejné obstarávanie ako aj udeľovanie koncesíí, EHSV vo všeobecnosti víta, že Komisia vzala do úvahy špecifický charakter sociálnych služieb a navrhla zjednodušený postup. Lituje však, že nestanovuje jasné vymedzenie „verejného obstarávania“ a „udeľovania koncesíí“ voči ďalším

(1) Ú. v. ES L 185, 16.8.1971, s. 5, stanovisko EHSV: Ú. v. ES 63, 13.4.1965, s. 929.

(2) Ú. v. EÚ C 18, 19.1.2011, s. 44 – 52.

spôsobom plnenia úloh vo verejnom záujme, a to najmä v sociálnej oblasti. EHSV preto navrhuje, aby sa do oboch smerníc doplnil nasledujúci text: „Za koncesie na služby a za verejné zákazky sa nepovažujú tie postupy členských štátov, ktoré uplatňujú zásadu, že poskytovanie služieb sa povoľuje všetkým poskytovateľom, ktorí splnia podmienky vopred stanovené zákonom, a to bez ohľadu na ich právnu formu a v súlade so zásadami transparentnosti a nediskriminácie.“.

3. Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru INT/570 na tému „Smerom k účinnejšiemu európskemu trhu verejného obstarávania“

3.1 Európska komisia sa 27. januára 2011 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom dokument „Zelená kniha o modernizácii politiky verejného obstarávania EÚ – Smerom k účinnejšiemu európskemu trhu verejného obstarávania“, COM(2011) 15 final.

3.2 Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 23. júna 2011.

3.3 Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom plenárnom zasadnutí 13. a 14. júla 2011 prijal 164 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 4 členovia sa hlasovania zdržali, svoje stanovisko INT/570 k uvedenej zelenej knihe.

3.4 Podpora bola pri schvaľovaní spomenutého stanoviska takmer absolútna, čo dokazujú výsledky hlasovania, a preto musí výbor aj v predkladanom stanovisku, ktoré sa teraz požaduje, zachovať rovnaké zásady a postoje. Dôvodom je skutočnosť, že nenastali žiadne nové okolnosti, na základe ktorých by sa tieto zásady a postoje mali zmeniť, a tiež to, že táto väčšinová podpora a snaha o spoluprácu v spoločnom záujme, ktoré viedli Európsky hospodársky a sociálny výbor k schváleniu predchádzajúceho stanoviska, by sa mali zachovať. Neznamená to však, že na základe tohto rozsiahleho konsenzu by teraz, keď sa predkladajú špecifické a konkrétne legislatívne návrhy, nemohlo dôjsť k vývoju týchto zásad a postojov.

3.5 EHSV v spomenutom stanovisku INT/570 uviedol, že víta diskusiu, ktorú začala Komisia vo svojej zelenej knihe a ktorá sa týkala modernizácie politiky verejného obstarávania EÚ s cieľom jej zefektívnenia v kontexte jednotného trhu, ktorý by bol operatívnejší, inovatívnejší, ekologickejší a sociálnejší.

3.6 Konkrétne sa v stanovisku navrhovala podpora kvality a inovácie pri verejnom obstarávaní, odstránenie zbytočnej byrokracie, začlenenie environmentálnych a sociálnych aspektov (na podporu ochrany zamestnanosti a pracovných podmienok, ako aj v prospech osôb so zdravotným postihnutím a iných znevýhodnených skupín), podpora využívania ekonomicky najvýhodnejšej ponuky a nie kritéria najnižšej ceny, a to okrem iného s cieľom podporiť inteligentnejšie a efektívnejšie

verejné obstarávanie, zdôrazniť potrebu väčšej profesionalizácie, zvýšiť účasť malých a stredných podnikov vrátane sociálnych podnikov, bojovať proti protekcionárstvu, podvodom a korupcii, či podporovať európske verejné zákazky s cezhraničným charakterom.

4. Návrh smernice o verejnom obstarávaní [COM(2011) 896 final] a Návrh smernice o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb [COM(2011) 895 final]

4.1 Cieľom navrhovanej reformy je dôkladná modernizácia súčasných opatrení a nástrojov, aby sa lepšie prispôbili meniacemu sa politickému, sociálnemu a hospodárskemu prostrediu. Preto sa uznalo za vhodné (na základe zmlúv Európskej únie) predložiť smernicu o verejnom obstarávaní a zároveň samostatnú smernicu o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb.

4.2 Reforma, ktorú navrhuje Európska komisia, má dva vzájomne sa dopĺňajúce ciele:

— zvýšiť efektívnosť verejných výdavkov s cieľom zabezpečiť čo najlepšie výsledky obstarávania z hľadiska pomeru medzi kvalitou a cenou. Znamená to najmä zjednodušenie platných pravidiel v oblasti verejného obstarávania. Upravené, efektívnejšie postupy prospejú všetkým hospodárskym subjektom a uľahčia účasť malých a stredných podnikov a cezhraničných uchádzačov,

— umožniť obstarávateľom, aby lepšie využívali verejné obstarávanie na podporu spoločných spoločenských cieľov, ako sú napríklad ochrana životného prostredia, efektívnejšie využívanie zdrojov a energie, boj proti zmene klímy, podporovanie inovácií, zamestnanosti a sociálneho začlenenia, a zabezpečenie čo najlepších podmienok na poskytovanie vysokokvalitných sociálnych služieb.

4.3 EHSV sa nazdáva, že zavedenie spoločných európskych postupov obstarávania zaručí väčšiu transparentnosť a objektivnosť a zároveň bude sťažovať vznik protekcionárstva pri zadávaní zákaziek. V každom prípade tieto návrhy poskytujú každému členskému štátu značnú administratívnu pružnosť na prispôbovanie postupov a nástrojov svojim konkrétnym situáciám. Niet pochyb o tom, že všetky tieto parametre v spojení s kvalitou a profesionalitou sú prospešné pre občanov a sú tiež vo všeobecnom záujme.

4.4 Pojem verejnoprávneho subjektu nie je jasne vymedzený. Je potrebné jasnejšie definovať tento pojem, ktorý sa uvádza v článku 2 oboch návrhov smerníc (smernica o verejnom obstarávaní a smernica o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb).

4.5 EHSV považuje za primerané prahové hodnoty pre uplatňovanie oboch smerníc, ktoré sú stanovené v článkoch 4 a 12 uvedených návrhov.

4.6 Počas rozsiahlych rokovaní o službách všeobecného záujmu sa dospelo k záveru, že tieto služby nie sú ako také obstarávaním, ale službami, ktoré poskytujú verejné orgány alebo ktoré sú poskytované v ich mene. EHSV znovu potvrdzuje, že verejní obstarávatelia môžu slobodne vykonávať všetky svoje funkcie alebo ich časť sami, alebo, ak to považujú za vhodné, poveriť ich vykonávaním iný subjekt. Takisto je potrebné prihliadať na systémy jednotlivých členských štátov, ktoré zohľadňujú zásady rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie a transparentnosti ustanovené v primárnom práve EÚ, a obsahujú všeobecné právo na poskytovanie služieb. Na samotné služby všeobecného záujmu⁽³⁾ by sa preto smernica v zásade nemala vzťahovať, avšak súvisiace poverenie alebo obstarávanie verejným obstarávateľom alebo v jeho mene by mali byť predmetom tejto smernice.

Článok 14 ZFEÚ a protokol č. 26 o službách všeobecného záujmu uznávajú osobitný charakter a význam verejných služieb a široké právomoci národných, regionálnych a miestnych orgánov pri rozhodovaní o poskytovaní, zadávaní a organizovaní týchto služieb. Zahŕňa to aj služby poskytované interne alebo v rámci spolupráce verejných orgánov. Kľúčovým faktorom je zabezpečiť vysokú úroveň kvality, bezpečnosti a dostupnosti, rovnaké zaobchádzanie a podporu všeobecného prístupu a práv užívateľov. Tieto zásady sa musia uplatňovať vo všetkých návrhoch smerníc súvisiacich s verejným obstarávaním.

4.7 Tieto smernice nesmú stanovovať, čo by verejný obstarávateľ mal alebo nemal obstarávať alebo zabezpečiť externe; stanovujú len postupy pre takéto obstarávanie alebo poverenie. EHSV sa domnieva, že táto sloboda sa nesmie obmedziť. V každom prípade sa však musí postupovať transparentným a primeraným spôsobom, aby sa nevytváral priestor na zneužívanie či podvodné praktiky.

4.8 Verejné orgány si môžu oprávnenne vybrať, že určité verejné zmluvy sa budú realizovať tzv. *in house* (interne), alebo môžu spolupracovať s ostatnými verejnými orgánmi, tak ako to uznávajú zmluvy EÚ a judikatúra Súdneho dvora EÚ, pričom sa musia dodržiavať zásady transparentnosti.

4.9 Všeobecné pravidlá týkajúce sa hospodárskych subjektov, ktoré sú obsiahnuté v článkoch 16 a 30 oboch návrhov smerníc, sú správne, pretože podporujú zapojenie malých a stredných podnikov (MSP) v prípade, ak tieto podniky dodržiavajú sociálne a environmentálne normy.

4.10 EHSV opätovne potvrdzuje svoju podporu, ktorú vyjadril v stanovisku INT/570, zadávaní zákaziek vyhradených chráneným dielňam pre osoby so zdravotným postihnutím s cieľom zabezpečiť rovnaké príležitosti pre všetkých občanov a v záujme sociálnej integrácie. EHSV si všimá, že články 17 a 31 návrhov rozšírili rozsah stanovený v odôvodnení 28 a v

článku 19 smernice 2004/18/ES v tom zmysle, že doň zahrnuli aj znevýhodnené osoby. V tejto súvislosti EHSV navrhuje, aby boli tieto dva aspekty v oboch návrhoch oddelené takto: „Členské štáty môžu vyhradiť právo účasti v postupoch verejného obstarávania pre:

- a) chránené pracovné dielne alebo zabezpečiť, aby sa takéto zákazky vykonávali v rámci programov chránených pracovných miest, za predpokladu, že väčšina zamestnancov, ktorých sa to týka, sú osoby so zdravotným postihnutím, ktoré z dôvodu povahy alebo závažnosti svojho postihnutia nemôžu vykonávať svoje povolanie za normálnych podmienok alebo majú ťažkosti nájsť si pracovné miesto na bežnom trhu;
- b) sociálne podniky alebo programy, ktorých hlavným cieľom je sociálna a profesionálna integrácia znevýhodnených pracovníkov, za predpokladu, že viac ako 30 % zamestnancov týchto hospodárskych subjektov alebo programov tvoria znevýhodnení pracovníci. Výzva na súťaž musí obsahovať odkaz na toto ustanovenie“.

EHSV sa navyše domnieva, že návrhy by mali výslovne stanoviť povinné pridelovanie určitého počtu alebo percenta takýchto zákaziek v tých členských štátoch, v ktorých je to vzhľadom na okolnosti odôvodnené, napríklad, ak je tam značný počet osôb so zdravotným postihnutím, ktoré sú schopné pracovať, avšak sú naďalej neaktívne.

4.11 V každom prípade sa EHSV nazdáva, že na účely vyhradenia zákaziek by mala byť do textu návrhov zaradená zmienka, že uvedené chránené dielne a hospodárske subjekty, ktorých hlavným cieľom je sociálna a profesionálna integrácia postihnutých alebo znevýhodnených pracovníkov, „by mali byť podporované a kontrolované predovšetkým neziskovými subjektmi“, čo by ešte viac odôvodnilo tento prednostný a privilegiovaný prístup k podpore poskytovanej verejnou správou.

4.12 Pravidlá týkajúce sa dôverného charakteru informácií uvedených v ponukách podnikov, stanovené v článkoch 18 a 32 oboch návrhov, by mali byť sprísnené, najmä v prípadoch, ak sa uplatňuje postup súťažného dialógu. EHSV považuje za zásadné, aby verejní obstarávatelia nešírili informácie označené ako dôverné, ktoré poskytli hospodárske subjekty, avšak nemali by šíriť ani ostatné poskytnuté informácie, ak na to nemajú patričný dôvod. Verejní obstarávatelia by takisto nemali tieto informácie o hospodárskych subjektoch používať ani v iných súťažných konaniach.

4.13 Úprava súťažného konania s rokovaním, uvedená v článku 27 návrhu smernice o verejnom obstarávaní, nie je príliš jasná. Existuje riziko, že pod zámienkou tohto rokovania by mohlo dochádzať k iným, nežiaducim praktikám. Vzhľadom na to by teda bolo vhodnejšie, keby sa tento postup z návrhu smernice odstránil, alebo, ak to nie je možné, keby sa aspoň stanovili jasné kritériá, ktoré by obmedzovali využívanie tohto postupu, aby sa predišlo všetkým formám jeho zneužitia.

⁽³⁾ Pozri články 14 a 106 ZFEÚ a protokol č. 26.

4.14 Vo všetkých výzvach na súťaž, avšak najmä v súťažnom dialógu, sa musí za každých okolností chrániť duševné vlastníctvo jednotlivých uchádzačov.

4.15 EHSV sa domnieva, že vzhľadom na zložitosť a dlhé trvanie, ktoré sa zvyčajne spájajú so súťažným dialógom, ktorý upravuje článok 28 návrhu smernice o verejnom obstarávaní, by sa jeho prípadné použitie malo obmedziť iba na prípady, kedy je to skutočne vhodné. To je napríklad, ako uvádza článok 29 súčasnej smernice 2004/18/ES, prípad obzvlášť zložitých zákaziek, keď sa verejní obstarávatelia domnievajú, že použitie otvoreného alebo užšieho konania neumožní zadanie zákazky. Za zváženie by tiež stála možnosť obmedzenia lehoty na zadanie zákazky, a to stanovením maximálnej lehoty.

4.16 EHSV súhlasí s úpravou partnerstva v oblasti inovácií, ktoré stanovujú články 29 a 43 návrhov, vzhľadom na to, že príliš striktná regulácia by v praxi znemožnila jeho využívanie. Z rovnakého dôvodu musí byť uvedený postup pružný aj vo vzťahu k predpisom o štátnej pomoci.

4.17 Uplatňovanie rámcových dohôd (články 31 a 45 návrhov) nesmie viesť k neoprávnenému znižovaniu cien na úkor kvality prác, výrobkov a služieb. V každom prípade však treba uznať, že vhodná úprava rámcových dohôd by tiež mohla podporiť plnenie cieľov týkajúcich sa udržateľnosti a zlepšenia kvality, a to prostredníctvom ustanovení o zaručení bezpečnosti investícií.

4.18 V rámci pravidiel týkajúcich sa elektronických aukcií uvedených v článkoch 33 a 47 návrhov sa kladie prílišný dôraz na najnižšiu cenu. Všeobecné využívanie tohto kritéria je v rozpore s návrhmi, ktoré EHSV v tejto súvislosti predložil v tomto stanovisku, ako aj v predchádzajúcom stanovisku INT/570. To by mohlo zároveň vážne poškodiť európske podniky vo vzťahu k podnikom z tretích krajín, ktoré majú oveľa nižšie náklady. Toto kritérium by sa preto malo využívať veľmi opatrne.

4.19 Ako už bolo uvedené v stanovisku INT/570, rozsah technických špecifikácií musí byť v prípade potreby rozšírený tak, aby zahŕňal charakteristiky výroby a procesu. Týmto spôsobom by boli verejní obstarávatelia schopní jednoduchšie a transparentnejšie rozhodovať pri podpore udržateľných cieľov vrátane environmentálnej udržateľnosti, presadzovania kolektívnych zmlúv, pracovných noriem, pracovných podmienok a rovnakej mzdy za rovnakú prácu. Ekologická elektrina je jasným príkladom, ako by sa uvedené charakteristiky mali zahrnúť do technických špecifikácií, a nielen do podmienok plnenia zmluvy (pozri rozsudok Súdneho dvora zo 4. decembra 2003, EVN a Wienstrom, Vec C-448/01, Správy Európskeho súdu I-14527).

4.20 Pokiaľ ide o technické špecifikácie, EHSV tiež považuje za veľmi vhodné, že článok 40 ods. 1 a článok 54 ods. 1 návrhov vyžadujú, aby tieto technické špecifikácie s výnimkou náležite odôvodnených prípadov boli vypracované tak, aby zohľadňovali kritéria prístupnosti pre ľudí s postihnutím alebo dizajnové riešenia vhodné pre všetkých používateľov. Výraz „s výnimkou náležite odôvodnených prípadov“ nahrádza spojenie použité v smernici 2004/18/ES „vždy, keď je to možné“, na

základe čoho sa EHSV domnieva, že väčší dôraz sa teraz správne kladie na povinný charakter požiadavky, aby technické špecifikácie zohľadňovali kritéria prístupnosti pre ľudí s postihnutím a dizajnové riešenia vhodné pre všetkých používateľov. EHSV sa však nazdáva, že na jednoznačné posilnenie tejto povinnosti by sa malo uviesť, že aj tieto odôvodnené prípady musia byť výnimočné. Preto navrhujeme, aby sa v článkoch 40 a 54 návrhov uvádzal tento výraz: „s výnimkou náležite odôvodnených výnimočných prípadov“.

4.21 Pokiaľ ide o značky, ktoré sa spomínajú v článkoch 41 a 55 návrhov a odôvodneniach 28 a 36, ktoré na dané články odkazujú, nie je ich právna úprava úplne konzistentná, keďže v odôvodneniach 28 a 36 sa uvádza: „Verejní obstarávatelia, ktorí chcú obstarávať práce, tovary alebo služby so špecifickými environmentálnymi, sociálnymi alebo inými charakteristikami, (...)“, avšak medzi zainteresovanými stranami sa spomínajú výlučne environmentálne organizácie, nie však sociálne organizácie. To by sa malo napraviť a tieto organizácie by sa mali do textu doplniť. Rovnaké doplnenie by sa malo urobiť v článku 41 ods. 1 písm. c) a článku 55 ods. 1 písm. c), kde sú sociálne organizácie taktiež opomenuté.

4.22 Okrem toho by mal byť do znenia článkov 41 a 55 návrhov zaradený nový odsek, v ktorom by sa vzhľadom na osobitné charakteristiky a cieľ, ktorý by sa mal reguláciou týchto značiek dosiahnuť, uvádzalo, že: „verejní obstarávatelia môžu požadovať alebo kladne hodnotiť značky, ktoré potvrdzujú splnenie prierezových kritérií na vyhodnotenie ponúk sociálnej alebo environmentálnej povahy, pričom tieto kritéria sa nemusia týkať priamo predmetu zákazky“.

4.23 Pokiaľ ide o variantné riešenia stanovené v článkoch 43 a 58 návrhov, sa EHSV domnieva, že namiesto toho, aby boli tieto variantné riešenia povolené iba v prípade ich výslovného stanovenia, bolo by vhodnejšie povoliť predloženie týchto variantných riešení v ponukách, okrem prípadov, kedy by boli výslovne zakázané, čo by umožnilo väčšiu propagáciu a zlepšenie inovatívnosti v rámci výziev na súťaž.

4.24 Ako bolo uvedené v stanovisku INT/570, EHSV podporuje vytváranie rovnakých príležitostí v oblasti verejného obstarávania, ktoré malým a stredným podnikom (MSP) umožnia „zabezpečiť spravodlivý podiel na verejných zákazkách“, ale nepodporuje opatrenia pozitívnej diskriminácie v súvislosti s MSP, okrem iného preto, lebo by mohli viesť k podvodnému konaniu a následne aj k prípadnej korupcii. Avšak tam, kde je to realizovateľné, by sa malo podporovať rozdeľovanie zákaziek na viacero častí, ako sa uvádza v článkoch 44 a 59 návrhov, s cieľom zviditeľniť a tým aj sprístupniť príležitosti pre MSP.

4.25 Avšak v súvislosti s rozdeľovaním zákaziek na viacero častí je potrebné stanoviť jasné právne predpisy, aby sa zaručilo, že všetci úspešní uchádzači jednotlivých častí zákazky budú dodržiavať sociálne a environmentálne predpisy a že medzi podnikmi nebude prebiehať nekalá hospodárska súťaž. EHSV sa nazdáva, že požiadavka, aby verejní obstarávatelia zdôvodňovali svoje rozhodnutie, že nerozdelia zákazky na viacero

častí, nie je praktická a je v rozpore s cieľom zjednodušovania postupov obstarávania. Výbor sa takisto domnieva, že obmedzenie počtu častí, ktoré môžu byť ponúknuté alebo zadané, sa upravuje zbytočne zložitým spôsobom a malo by byť z návrhu radšej vypustené.

4.26 Pokiaľ ide o dôvody na vylúčenie uvedené v článku 55 ods. 3 návrhu smernice o verejnom obstarávaní, EHSV víta skutočnosť, že verejní obstarávatelia môžu z účasti na verejnej zákazke vylúčiť uchádzačov, ktorí nedodržiavajú povinnosti stanovené v právnych predpisoch Únie v oblasti sociálneho, pracovného alebo environmentálneho práva alebo ustanoveniami medzinárodného sociálneho a environmentálneho práva podľa prílohy XI. Avšak zároveň, keďže táto povinnosť je úplne zjavná, by malo byť výslovne stanovené, že vylúčení môžu byť aj tí uchádzači, ktorí nedodržiavajú vnútroštátne právne predpisy jednotlivých členských štátov v sociálnej, pracovnej alebo environmentálnej oblasti a platné kolektívne dohody na mieste, kde sa realizujú práce, služby alebo dodávky. V každom prípade sa EHSV domnieva, že vylúčenia na základe uvedených dôvodov by mali byť povinné.“

4.27 V opačnom prípade by tieto povinnosti, ktorých nesplnenie by mohlo viesť k vylúčeniu, boli obmedzené na niekoľko veľmi všeobecných a nedostatočne konkrétnych parametrov, ako sú tie, ktoré sa uvádzajú v spomenutých ustanoveniach prílohy XI návrhu alebo priamo v právnych predpisoch Únie.

4.28 Ako už EHSV uviedol v stanovisku INT/570, dohovor MOP C94 o pracovných doložkách v zmluvách o verejnom obstarávaní, prijatý v roku 1949, je v súčasnosti záväzný v 10 členských štátoch EÚ, hoci ostatné krajiny, vrátane Írska, pri zadávaní verejných zákaziek uplatňujú tento dohovor dobrovoľne. EHSV berie na vedomie zásady uvedené v tomto dohovore a odporúča nabádať členské štáty, aby dohovor ratifikovali a dodržiavali jeho zásady.

4.29 Aby sa overilo, že boli splnené sociálne a environmentálne povinnosti, malo by sa v článku 57 ods. 1 návrhu smernice o verejnom obstarávaní ako predbežný dôkaz požadovať od zainteresovaných strán vyhlásenie, že si tieto sociálne a environmentálne povinnosti plnia, v snahe pomôcť podnikom (a najmä MSP) ľahšie splniť uvedené požiadavky a nezvyšovať administratívnu záťaž, ktorej musia čeliť.

4.30 Preto by bolo potrebné, ako už EHSV uviedol vo svojom predchádzajúcom stanovisku INT/570, aby sa v článku 57 návrhu smernice o verejnom obstarávaní od uchádzača výslovne požadovalo vyhlásenie, v ktorom sa bude uvádzať, „že v každom štáte boli splnené platné právne predpisy, pokiaľ ide o pracovné zaradenie osôb so zdravotným postihnutím, ako je povinnosť nábory konkrétneho počtu alebo percenta osôb so zdravotným postihnutím v krajinách, kde takáto povinnosť zo zákona existuje“. V krajinách, kde takáto povinnosť neexistuje, by to samozrejme nebolo potrebné.

4.31 Ako sa takisto uvádza v spomínanom stanovisku, bolo by v rozpore s ustanoveniami európskeho a vnútroštátneho práva, keby verejné orgány uzavreli zmluvu so subjektmi, ktoré nerešpektujú platné právne predpisy. Navyše by to viedlo k diskriminačnému a nespravodlivému zaobchádzaniu s podnikmi, ktoré túto právnu povinnosť rešpektujú, pričom podnikom, ktoré ju nerešpektujú by sa tak svojvoľne poskytla výhoda, čo by mohlo viesť dokonca k nekalej konkurencii zo strany týchto podnikov voči podnikom, ktoré si túto právnu povinnosť skutočne plnia.

4.32 EHSV považuje za pozitívne, že kritériá, podľa ktorých sa vyberá ekonomicky najvýhodnejšia ponuka, sú i naďalej spojené s predmetom zákazky, hoci táto väzba by mala byť trochu flexibilnejšia, aby sa mohli účinnejšie zohľadniť sociálne a environmentálne kritériá, ktoré presadzuje stratégia Európa 2020, ako aj záväzky v záujme udržateľnejšieho rastu.

4.33 EHSV sa nazdáva, že v oboch návrhoch smerníc (článok 66 resp. 76) sa pri vyhodnocovaní ponúk naďalej nadmerne uplatňuje a využíva kritérium „najnižšej ceny“ alebo „najnižších nákladov“. Už v našom predchádzajúcom stanovisku sme upozorňovali, že nadmerné využívanie tohto kritéria bráni inovácii a snahe o dosiahnutie lepšej kvality a lepšieho pomeru kvality a ceny, ktoré zodpovedajú požiadavkám stratégie Európa 2020, a nevedie nevyhnutne k vyššej hodnote. Kritérium najnižšej ceny by preto malo byť vždy skôr výnimkou ako pravidlom.

4.34 Väčší dôraz by sa mal klásť na kritérium „ekonomicky najvýhodnejšej ponuky“, aby sa mohla posúdiť udržateľnosť najvýhodnejšej ponuky, rovnako z ekonomického, ako aj z environmentálneho a sociálneho hľadiska, pričom by kritériá výberu mali zohľadňovať aj tieto aspekty, a to v širokom meradle a vynaliezavo, a nie reštriktívne, ale tak, že sa ich spätosť s predmetom zákazky bude vnímať v širšom slova zmysle a hodnotenie bude vyvážené so zreteľom na ostatné kritériá.

4.35 Medzi kritériá spojené s predmetom zákazky, ktoré môžu byť použité na určenie ekonomicky najvýhodnejšej ponuky, by sa mali konkrétne zahrnúť (článok 66 ods. 2 resp. článok 76 ods. 2 príslušného návrhu) „charakteristiky týkajúce sa pracovných podmienok zamerané na ochranu zdravia pracovníkov alebo podporu sociálnej integrácie znevýhodnených osôb alebo osôb so zdravotným postihnutím, ktoré sú poverené plnením zákazky“, keďže tieto prvky sú obsiahnuté v odôvodneniach (41 resp. 47) navrhovaných smerníc o obstarávaní, ale neboli zahrnuté do ich znenia.

4.36 Pojem nákladov na životný cyklus výrobkov, služieb alebo prác, uvedený v smernici, je takisto vhodne zvolený. V každom prípade by sa však do týchto nákladov na životný cyklus, vymedzených v článku 67 resp. 77 príslušného návrhu, mali zahrnúť aj sprievodné sociálne náklady. Metódu výpočtu nákladov na životný cyklus musí poskytnúť verejný obstarávateľ a táto metóda musí byť kompatibilná s MSP.

4.37 Pri ponukách, ktoré sa zdajú byť nezvyčajne nízke vzhľadom na požadované práce, dodávky alebo služby, musia byť verejní obstarávatelia obzvlášť obozretní a starostlivo ich preskúmať. EHSV už upozornil, že verejní obstarávatelia by mali byť povinní požiadať o vysvetlenie účtovanej ceny v prípade, že nejaký uchádzač ponúka výrazne nižšie ceny ako iní uchádzači. Ak uchádzač nemôže poskytnúť dostatočné vysvetlenie, verejný obstarávateľ by mal byť oprávnený ponuku zamietnuť. EHSV považuje za pozitívne, že podľa článku 69 ods. 4 resp. článku 79 ods. 4 príslušného návrhu sú verejní obstarávatelia povinní zamietnuť ponuku, ak nie je v súlade s povinnosťami stanovenými v právnych predpisoch v oblasti sociálneho, pracovného alebo environmentálneho práva, ale zastáva názor, že by sa to nemalo obmedzovať len na právne predpisy Únie alebo na zoznam uvedený v prílohe XI resp. XIV, podľa toho, o ktorý návrh ide, ale mali by sa zohľadňovať aj vnútroštátne predpisy v týchto oblastiach.

4.38 EHSV sa domnieva, že ustanovenia o subdodávateľoch musia byť prísnejšie. Viaceré úrovne subdodávok spôsobujú ťažkosti pri presadzovaní kolektívnych dohôd, pracovných podmienok a postupov týkajúcich sa zdravia a bezpečnosti. Verejné orgány by mali mať väčšiu možnosť vplývať na to, aby zmluva splňala kvalitatívne, sociálne a environmentálne ciele. Detaily týkajúce sa hlavných subdodávateľov by mali byť oznámené ešte pred udelením zákazky a verejný orgán by mal určiť zodpovednosť a povinnosti s cieľom umožniť efektívne monitorovanie plnenia zákazky. Verejné orgány by mali disponovať mechanizmami na preverenie a odmietnutie subdodávateľov v prípade pochybností. Rovnako obozretné by sa malo pristupovať aj k ustanoveniam týkajúcim sa subdodávok, keďže možnosť, že verejný obstarávateľ prevedie splatné platby priamo subdodávateľom, môže spôsobiť ešte viac problémov medzi podnikmi a aj samotnými verejnými obstarávateľmi.

4.39 EHSV sa zasadzuje za zachovanie rozdielu medzi službami kategórie A a službami kategórie B, ak sa zabezpečí právna istota, a možnosť rozšírenia cezhraničných zmlúv v prípade služieb kategórie B. Už v stanovisku INT/570 sa odporúčalo, aby Komisia pravidelne revidovala zoznam služieb kategórie B s cieľom posúdiť, či by sa niektoré služby kategórie B mohli v prospech vecí presunúť medzi služby kategórie A. V každom prípade EHSV vyjadruje znepokojenie v súvislosti s rôznymi verejnými zákazkami na poskytovanie služieb, ktoré boli predtým v zozname služieb kategórie B a teraz boli vypustené z prílohy XVI resp. prílohy XVII, podľa toho, o ktorý návrh ide (v týchto prílohách sú uvedené služby, na ktoré sa bude uplatňovať postup upravený v článkoch 74 až 76 resp. v článkoch 84 až 86 príslušného návrhu).

4.40 Zmienky o náboženských službách a službách odborových zväzov, ktoré sú v súčasnosti začlenené v prílohe XVI resp. prílohe XVII príslušného návrhu, by sa mali vypustiť.

4.41 Nezávisle od toho výbor oceňuje uplatňovanie zjednoteného postupu v prípade sociálnych služieb a iných osobitných služieb, zvýšenie prahových hodnôt a skutočnosť, že sa členskými štátmi ponecháva väčší priestor na rozhodovanie, pokiaľ ide o zavedenie príslušných postupov, keďže najmä v oblasti služieb poskytovaných osobám sa príslušné procesné

právo musí usilovať zabezpečiť rovnováhu medzi zásadami hospodárskej súťaže, ktoré sú predmetom sankcií primárneho práva, a požiadavkami sociálneho práva.

4.42 Pokiaľ ide o to, ako sa v smernici upravujú otázky spojené s riadením, EHSV sa domnieva, že sa tu uvádza priveľa opatrení, ktoré sú v praxi ťažko uplatniteľné, čo môže viesť k tomu, že dobré úmysly, ktoré v nich badať, zostanú napokon nenaplnené.

4.43 V každom prípade pokiaľ ide o verejný dohľad, o ktorom sa hovorí v článku 84 resp. 93 príslušnej smernice a správu, ktorá sa tu spomína, výbor považuje za dôležité, aby táto výročná správa obsahovala aj ročné porovnanie cien uvedených v ponuke a skutočných nákladov v súvislosti s už zrealizovanými zákazkami, ako aj informácie o tom, ako v rámci zákaziek, ktoré počas daného roka zadali príslušní verejní obstarávatelia, prenikli do európskeho regiónu zahraniční dodávatelia.

4.44 EHSV vyslovuje znepokojenie nad tým, že Európska komisia vypustila článok 27 súčasnej smernice, ktorý sa týkal ustanovení o ochrane zamestnania, pracovných podmienkach a ochrane životného prostredia. Článok 87 resp. 96 príslušnej smernice obsahuje ustanovenie v tejto súvislosti, ale na tieto dôležité otázky sa tu kladie oveľa menší dôraz. Úplné znenie súčasného článku 27 by malo byť opätovne zahrnuté do smernice. Okrem toho by sa malo vzťahovať aj na subdodávateľov a celý subdodávateľský reťazec.

5. Návrh smernice o udeľovaní koncesíí COM(2011) 897 final

5.1 Návrh smernice o udeľovaní koncesíí upravuje dohody o spolupráci medzi subjektom, ktorý je väčšinou verejný, a často súkromným podnikom, v rámci ktorej podnik preberá prevádzkové riziko spojené s údržbou a rozvojom infraštruktúry (prístavy, distribúcia vody, parkoviská, cesty, za ktoré sa vyberá mýtno, atď.) alebo s poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu (energetika, zdravotníctvo, distribúcia a úprava vody, likvidácia odpadu atď.). Návrh sa vzťahuje na všetky druhy koncesíí, či už na stavebné práce alebo na služby, ale nerozlišujú sa v ňom dostatočne ich charakteristické črty. Hovorí sa tu len o koncesiách na stavebné práce a verejné služby vo všeobecnosti, ale neprihliada sa na špecifický charakter koncesíí na služby všeobecného záujmu, pri ktorých nejde o „trhy“ alebo „nákup“, ale o spôsob, ako delegovať správu služieb všeobecného záujmu, a často aj o ďalší prostriedok, ako v rámci služieb všeobecného záujmu financovať nové činnosti, o ktorých rozhodujú orgány verejnej správy.

5.2 EHSV konštatuje, že naďalej pretrvávajú vážne pochybnosti, pokiaľ ide o potrebu smernice EÚ o udeľovaní koncesíí a pripomína uznesenie Európskeho parlamentu z 25. októbra 2011 o modernizácii verejného obstarávania [2011/2048 (INI)], v ktorom uvádza, že „návrh právneho aktu, ktorý by sa zaoberal koncesiami na služby, by bol opodstatnený len v tom prípade, ak by mal za cieľ napraviť narušenia vo fungovaní vnútorného

trhu; poukazuje na to, že takéto narušenia sa doposiaľ nezistili“. EHSV vyzýva, aby sa pred umožnením ďalšieho rozvoja týchto návrhov vykonalo ďalšie a podrobnejšie hodnotenie vplyvu. EHSV sa domnieva, že judikatúra Súdneho dvora Európskej únie do veľkej miery objasnila, akým spôsobom sa zásady rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie a transparentnosti uvedené v zmluve uplatňujú pri udeľovaní koncesíí. Ako uviedol Súdny dvor, tieto zásady by sa mali uplatňovať pri udeľovaní koncesíí na všetky typy služieb, ktoré majú cezhraničný charakter, a to vrátane služieb všeobecného hospodárskeho záujmu.

5.3 Napriek tomu, že podľa smernice 2004/18/ES koncesie sú zákazky rovnakého druhu ako verejné zákazky s tým rozdielom, že protiplnením za práce alebo poskytnutie služieb je buď len právo na využívanie diela alebo služby, alebo toto právo spojené s peňažným plnením, EHSV upozorňuje, že koncesie sa podstatne líšia od verejných zákaziek, keďže koncesionár musí znášať značné hospodárske riziko spojené s využívaním poskytovanej služby a je vystavený výkyvom trhu. Týka sa to aj niektorých typov koncesíí, ako napríklad tzv. tieňové alebo skryté mýto, pri ktorých verejný obstarávateľ platí koncesionárovi v závislosti od toho, ako spotrebiteľia využívajú poskytované služby. Pravidlá navrhnuté špeciálne pre udeľovanie verejných zákaziek preto nie sú vhodné pre udeľovanie koncesíí, a môžu dokonca verejné orgány a hospodárske subjekty odradiť od toho, aby uzatvárali takéto zmluvy.

5.4 EHSV upozorňuje na článok 14 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktorý sa týka služieb všeobecného hospodárskeho záujmu a obsahuje nasledujúce ustanovenie: „Bez toho, aby bol dotknutý článok 4 Zmluvy o Európskej únii a články 93, 106 a 107 tejto zmluvy, a berúc do úvahy miesto, ktoré patrí službám všeobecného hospodárskeho záujmu v spoločných hodnotách Únie, ako aj ich význam pri podpore sociálnej a územnej súdržnosti, Únia a členské štáty dbajú v rámci svojich právomocí a rámci pôsobnosti zmlúv o to, aby takéto služby fungovali na základe zásad a podmienok, najmä hospodárskych a finančných, ktoré im umožňujú plniť ich poslanie“.

5.5 EHSV sa nazdáva, že služby všeobecného hospodárskeho záujmu podliehajú väčšinou špecifickým vnútroštátnym a európskym predpisom, ktoré majú zaručiť ich prístupnosť, cenovú dostupnosť a kvalitu, a zároveň zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie a všeobecný prístup, bezpečnosť a práva užívateľov. Tieto predpisy by sa mali v návrhu pripomenúť a zaručiť. V súlade s Protokolom o službách všeobecného záujmu, ktorý bol zavedený Lisabonskou zmluvou, národné, regionálne a miestne orgány musia mať i naďalej široké diskrečné právomoci, aby mohli rozhodovať o spôsoboch organizovania a poskytovania týchto služieb a vymedziť ich charakteristické črty, ako aj podmienky týkajúce sa ich kvality a ceny, aby mohli plniť svoje ciele a slúžiť všeobecnému záujmu. Tieto orgány by

takisto mali mať možnosť slobodne stanoviť kritériá na vyhodnotenie ponúk – sociálne, environmentálne a kvalitatívne – ktoré považujú za najprimeranejšie predmetu zákazky. Verejné orgány by v žiadnom prípade nemali byť nútené liberalizovať a externalizovať poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu proti svojej vôli alebo svojim kritériám. EHSV žiada, aby sa jasne pripomenulo, že podniky poverené riadením služieb všeobecného záujmu podliehajú pravidlám hospodárskej súťaže a vnútorného trhu v súlade s článkom 106 ZFEÚ, a to za predpokladu, že uplatňovanie týchto pravidiel neznemožňuje právne alebo v skutočnosti plniť určité úlohy, ktoré im boli zverené.

5.6 Verejné orgány by mali byť schopné spolupracovať v záujme plnenia úloh všeobecného záujmu, ktorými boli poverené, pričom by mali používať svoje vlastné administratívne, technické a iné zdroje, a nemali by byť nútené využívať služby externých subjektov, ktoré nie sú súčasťou ich vlastnej štruktúry. Takéto dohody nemožno považovať za koncesie, a preto by v súlade s judikatúrou Súdneho dvora mali byť jednoznačne vyňaté z rozsahu pôsobnosti navrhovanej smernice o koncesiách. Okrem toho by sa navrhované predpisy nemali vzťahovať ani na niektoré koncesie udeľované podnikom, ktoré sú pridružené k obstarávateľom a ktorých hlavnou činnosťou je poskytovanie služieb skupine, do ktorej patria. Vylúčiť by sa mali aj koncesie, ktoré obstarávateľ udelí spoločnému podniku, ktorý vytvorilo viacero obstarávateľov s cieľom vykonávať činnosti upravené predloženou smernicou (ako napr. voda alebo prístavné služby) a ktorého súčasťou je aj tento obstarávateľ.

5.7 Verejné orgány si môžu oprávnenne vybrať, že určité verejné zmluvy sa budú realizovať tzv. *in house* (interne), alebo môžu spolupracovať s ostatnými verejnými orgánmi, tak ako to uznávajú zmluvy EÚ judikatúra Súdneho dvora EÚ, pričom sa musia dodržiavať zásady transparentnosti.

5.8 Preto by sa pokiaľ ide o koncesie udeľované pridruženým podnikom mali zaviesť reštriktívne ustanovenia, ktoré zabezpečia, že sa tento systém nebude zneužívať a že postup udeľovania bude transparentný.

5.9 V súlade s príslušnou judikatúrou Európskeho súdneho dvora záväzné požiadavky spojené so všeobecným záujmom v sektore hier, ktoré vedú k tomu, že členské štáty zavádzajú opatrenia na ochranu verejného poriadku a spotrebiteľov, môžu odôvodniť obmedzené dodržiavanie zásad zmluvy, ktorými sa riadi udeľovanie koncesíí. Je preto vhodné z rozsahu pôsobnosti smernice vyňať koncesie udeľované na prevádzkovanie hier na základe výlučného práva, ktoré prevádzkovateľovi prislúcha podľa platného vnútroštátneho zákona alebo administratívneho aktu, ktorý bol prijatý v súlade so zmluvou a rozsudkami

Európskeho súdneho dvora, keďže takéto výlučné právo by znemožnilo použiť na udelenie takejto koncesie verejnú súťaž. EHSV sa preto domnieva, že do článku 8 ods. 5 návrhu by sa v súvislosti s niektorými koncesiami na služby vyňatými z rozsahu pôsobnosti smernice mali doplniť „hry zahŕňajúce finančné riziko v dôsledku peňažnej účasti v hazardných hrách vrátane lotérií a stávk“.

5.10 Aspekty ako definícia koncesií, prenos rizík na súkromného prevádzkovateľa alebo úprava koncesií počas ich platnosti a ich ukončenie by mali byť v návrhu smernice vymedzené tak, aby sa nestali prekážkami pre financovanie a rozvoj tohto typu zákaziek, keďže vzhľadom na súčasné úpravy a obmedzenia, s ktorými hospodárstvo členských štátov zápasí v oblasti verejných investícií, by práve ony mali byť jednou z kľúčových možností, ako oživiť hospodárstvo a vytvoriť nové pracovné miesta.

5.11 Metódy stanovené na výpočet hodnoty koncesií je nevyhnutné zjednodušiť a uľahčiť, aby sa zvýšila právna istota. Napriek tomu, že metóda na výpočet hodnoty koncesií na stavebné práce je všeobecne známa a jasná, EHSV sa domnieva, že na výpočet hodnoty všetkých typov koncesií by sa mala používať len jedna metóda. EHSV sa v tejto súvislosti zasadzuje za metódu, ktorá by vychádzala z odhadovaného obratu koncesionára (oslobodeného od daní) pre konkrétnu koncesiu počas celého obdobia platnosti koncesie, pričom by sa zohľadnili náklady na stavebné práce, ako aj odhadovaná hodnota dodávok potrebných na ich uskutočnenie v momente verejnej súťaže.

5.12 V záujme zvýšenia ochrany dôverných informácií v súvislosti s podnikmi, ktoré sa uchádzajú o zákazku, sa navrhuje, aby sa v smernici stanovilo, že ak verejní obstarávatelia nespĺnia uvedené povinnosti, ponosú za to zodpovednosť.

V Bruseli 26. apríla 2012

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

PRÍLOHA

k Stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

I. Nasledujúce pozmeňovacie návrhy, ktoré získali viac ako štvrtinu odovzdaných hlasov, boli v priebehu diskusie zamietnuté (článok 39 ods. 2 rokovacieho poriadku):

a) **Bod 4.21**

Zmeniť:

„4.21 Pokiaľ ide o značky, ktoré sa spomínajú v článkoch 41 a 55 návrhu a odôvodneniach 28 a 36, ktoré na dané články odkazujú, nie je ich právna úprava úplne konzistentná, keďže v odôvodneniach 28 a 36 sa uvádza: „Verejní obstarávatelia, ktorí chcú obstarávať práce, tovary alebo služby so špecifickými environmentálnymi, sociálnymi alebo inými charakteristikami, (...)“, avšak medzi zainteresovanými stranami sa spomínajú výlučne environmentálne organizácie, nie však sociálne organizácie. To by sa malo napraviť a tieto organizácie by sa mali do textu doplniť. Rovnaké doplnenie by sa malo urobiť v článku 41 ods. 1 písm. c) a článku 55 ods. 1 písm. c), kde sú sociálne organizácie taktiež opomenuté. Domnievame sa, že zahrnúť do smerníc možnosť vyžadovať špecifické značky v environmentálnej, sociálnej alebo inej oblasti napriek predpokladom na ich využitie môže vytvoriť vážne prekážky vo verejnom obstarávaní, obmedziť hospodársku súťaž a vytvoriť ďalšiu záťaž a náklady pre podniky.“

Zdôvodnenie

Vyplyva zo znenia.

Výsledok hlasovania:

Za:	77
Proti:	99
Zdržali sa:	20

b) **Bod 4.26**

Zmeniť:

„Pokiaľ ide o dôvody na vylúčenie uvedené v článku 55 ods. 3 návrhu smernice o verejnom obstarávaní, EHSV víta skutočnosť, že verejní obstarávatelia môžu z účasti na verejnej zákazke vylúčiť uchádzačov, ktorí nedodržiavajú povinnosti stanovené v právnych predpisoch Únie v oblasti sociálneho, pracovného alebo environmentálneho práva alebo ustanoveniami medzinárodného sociálneho a environmentálneho práva podľa prílohy XI. Avšak zároveň, keďže táto povinnosť je úplne zjavná, by malo byť výslovne stanovené, že vylúčenie môžu byť aj tí uchádzači, ktorí nedodržiavajú vnútroštátne právne predpisy jednotlivých členských štátov v sociálnej, pracovnej alebo environmentálnej oblasti a platné kolektívne dohody na mieste, kde sa realizujú práce, služby alebo dodávky. V každom prípade sa EHSV domnieva, že vylúčenia na základe uvedených dôvodov by mali byť povinné.“

Zdôvodnenie

Dodržiavanie vnútroštátnych právnych predpisov príslušného členských štátov v sociálnej, pracovnej alebo environmentálnej oblasti je dostatočnou zárukou spravodlivého postupu, keďže zahŕňa platné všeobecné kolektívne dohody. Znenie „kolektívne dohody na mieste, kde sa realizujú práce, služby alebo dodávky“ je nejednoznačné a môže mať mnohoraké vysvetlenia. Kolektívne dohody uzatvorené medzi zamestnávateľmi a zamestnancami podniku sa týkajú dvoch partnerov a nevzťahujú sa na tretie subjekty.

V tomto bode je stanovisko nekonzistentné. V odbornej sekcii NAT bola zmienka o kolektívnych dohodách uvedená vo viacerých pozmeňovacích návrhoch, ktoré neboli schválené k bodu 4.38, ale naopak schválené k bodu 4.26 a následne k bodu 1.11.

Výsledok hlasovania:

Za:	78
Proti:	110
Zdržali sa:	16

c) Bod 4.32

Zmeniť:

„4.32 EHSV považuje za pozitívne, že kritériá, podľa ktorých sa vyberá ekonomicky najvýhodnejšia ponuka, sú i naďalej spojené s predmetom zákazky, hoci táto väzba by mala byť trochu flexibilnejšia, aby sa mohli účinnejšie zohľadniť sociálne a environmentálne kritériá, ktoré presadzuje stratégia Európa 2020, ako aj záväzky v záujme udržateľnejšieho rastu. Sociálne a environmentálne kritériá sa môžu viesť len pri priamej súvislosti s predmetom zákazky a v tomto kontexte možno prispieť k plneniu cieľov stanovených v stratégii Európa 2020.“

Zdôvodnenie

Je kľúčové zachovať priamu súvislosť medzi kritériami hodnotenia ponuky a predmetom zákazky s cieľom zachovať transparentnosť a vyhnúť sa svojvoľnému posudzovaniu.

Výsledok hlasovania:

Za:	78
Proti:	116
Zdržali sa:	13

d) Bod 4.35

Zrušiť

„Medzi kritériá spojené s predmetom zákazky, ktoré môžu byť použité na určenie ekonomicky najvýhodnejšej ponuky, by sa mali konkrétne zahrnúť (článok 66 ods. 2 resp. článok 76 ods. 2 príslušného návrhu) charakteristiky týkajúce sa pracovných podmienok zamerané na ochranu zdravia pracovníkov alebo podporu sociálnej integrácie znevýhodnených osôb alebo osôb so zdravotným postihnutím, ktoré sú poverené plnením zákazky, keďže tieto prvky sú obsiahnuté v odôvodneniach (41 resp. 47) navrhovaných smerníc o obstarávaní, ale neboli zahrnuté do ich znenia.“

Zdôvodnenie

Keďže platné právne predpisy v oblasti zdravia a bezpečnosti a sociálnej integrácie osôb so zdravotným postihnutím sa na podniky vzťahujú a sú pre ne záväzné, nie je správne považovať tieto aspekty za kritériá udeľovania.

Výsledok hlasovania:

Za:	81
Proti:	119
Zdržali sa:	7

e) Bod 4.38

Zmeniť:

„EHSV sa domnieva, že ustanovenia o subdodávateľoch musia byť prísnejšie. Viaceré úrovne subdodávok spôsobujú ťažkosti pri presadzovaní kolektívnych dohôd, pracovných podmienok a postupov týkajúcich sa zdravia a bezpečnosti. Verejné orgány by mali mať väčšiu možnosť vplyvať na to, aby zmluva splňala kvalitatívne, sociálne a environmentálne ciele. Detaily týkajúce sa hlavných subdodávateľov by mali byť oznámené ešte pred udelením zákazky a verejný orgán by mal určiť zodpovednosť a povinnosti s cieľom umožniť efektívne monitorovanie plnenia zákazky. Verejné orgány by mali disponovať mechanizmami na preverenie a odmietnutie subdodávateľov v prípade pochybností. Rovnako obozretné by sa malo pristupovať aj k ustanoveniam týkajúcim sa subdodávok, keďže možnosť, že verejný obstarávateľ prevedie splatné platby priamo subdodávateľom, môže spôsobiť ešte viac problémov medzi podnikmi a aj samotnými verejnými obstarávateľmi. Právne predpisy Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania sa nesmú uplatňovať na otázky súvisiace s plnením zákaziek.“

Zdôvodnenie

Európske právne predpisy v oblasti verejného obstarávania sa nesmú uplatňovať na otázky súvisiace s plnením zákaziek, pretože tieto sa musia riešiť na vnútroštátnej úrovni. Okrem toho právne predpisy týkajúce sa verejného obstarávania nemajú zavádzať ustanovenia o subdodávkach.

Výsledok hlasovania:

Za:	80
Proti:	114
Zdržali sa:	21

f) Bod 1.15

Zmeniť:

„1. 15

EHSV sa domnieva, že ustanovenia o subdodávateľoch musia byť prísnejšie. Viaceré úrovne subdodávok vytvárajú ťažkosti pri presadzovaní kolektívnych dohôd, pracovných podmienok a postupov týkajúcich sa zdravia a bezpečnosti. Verejné orgány by mali mať väčšiu možnosť ovplyvniť, aby zmluva spĺňala kvalitatívne, sociálne a environmentálne ciele. Detaily týkajúce sa hlavných subdodávateľov by mali byť oznámené ešte pred udelením zákazky a verejný orgán by mal určiť zodpovednosť a povinnosti s cieľom umožniť efektívne monitorovanie a kontrolu plnenia zákazky. Verejné orgány by mali disponovať mechanizmami potrebnými na to, aby mohli zamietnuť určitých subdodávateľov v prípade akýchkoľvek pochybností. Právne predpisy Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania sa nesmú uplatňovať na otázky súvisiace s plnením zákaziek.“

Zdôvodnenie

Európske právne predpisy v oblasti verejného obstarávania sa nesmú uplatňovať na otázky súvisiace s plnením zákaziek, pretože tieto sa musia riešiť na vnútroštátnej úrovni. Okrem toho právne predpisy týkajúce sa verejného obstarávania nemajú zavádzať ustanovenia o subdodávateľoch.

Výsledok hlasovania:

Za:	80
Proti:	114
Zdržali sa:	21

II. Tento bod stanoviska odbornej sekcie pri rokovaní o príslušnom pozmeňovacom návrhu plenárne zhromaždenie pozmenilo, získal však viac ako štvrtinu odovzdaných hlasov (článok 54 ods. 4 rokovacieho poriadku):

a) Bod 5.8

„5.8 Preto by sa pokiaľ ide o koncesie udeľované pridruženým podnikom mali zaviesť reštriktívne ustanovenia, ktoré zabezpečia, že sa tento systém nebude zneužívať na to, aby sa z trhu vylúčili koncesie, ktoré by sa mali udeliť v rámci riadnej hospodárskej súťaže.“

Výsledok hlasovania:

Za:	126
Proti:	71
Zdržali sa:	22
